

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 4201, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVANORIŠKOS VEIKLOS ĮSTATYMO NR. XI-1500 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO PATEIKIMO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija parengė ir teikia Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymo Nr. XI-1500 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas)

Įgyvendinant 2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“ (toliau – NPP), antrojo tikslo (didinti gyventojų socialinę gerovę ir įtrauktį, stiprinti sveikatą ir gerinti Lietuvos demografinę padėtį) 7 uždavinio priemonę – stiprinti ir plėtoti savanorišką veiklą, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, pasitelkdama socialinius partnerius ir savanoriškos veiklos organizatorius (partneres nevyriausybines organizacijas (toliau – NVO), mokslininkus, dirbančius savanoriškos veiklos srityje, atliko sisteminę Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymo (toliau – Įstatymas) peržiūrą, ir parengė Įstatymo projektą, kuriuo siekiama didinti dalyvavimą savanoriškoje veikloje, keliant savanoriškos veiklos kokybę, atliepiant savanorių ir juos priimančių organizacijų poreikius bei suderinant teisinį reguliavimą su veikiančia praktika.

Konkrečios Įstatymo projekte nustatytos teisinio reguliavimo priemonės apibūdinamos ir jas pagrindžiantys argumentai nurodyti kartu su Įstatymo projektu pateiktame Įstatymo projekto aiškinamajame rašte.

Priėmus Įstatymo projektą, bus nustatyti ilgalaikės savanoriškos veiklos ir savanoriškos tarnybos ypatumai, aiškiau reguliuojami savanoriškos veiklos santykiai – teisių ir pareigų nustatymas tarp savanorio, priimančiosios organizacijos ir koordinuojančiosios organizacijos, suderintas teisinis reguliavimas su veikiančia praktika.

Įstatymo projekte numatytas *ex post* vertinimas, kurį atliks Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Siekiant įvertinti teisinio reguliavimo poveikį bus vertinama ar koordinuojančiųjų organizacijų įtraukimas į ilgalaikės savanoriškos veiklos organizavimo mechanizmą pagerino savanoriškos veiklos kokybę ir ar Įstatymo projekto nuostatos padidino savanorišką veiklą ir ilgalaikę savanorišką veiklą vykdančių asmenų skaičių. Vadovaujantis NPP, 2021–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos socialinės sutelkties plėtros programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. lapkričio 10 d. nutarimu Nr. 931 „Dėl 2021–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos socialinės sutelkties plėtros programos patvirtinimo“ numatytais rodikliais, pagal šios plėtros programos pažangos priemonę Nr. 09-003-02-07-13, bus vertinama šie rodikliai: Ilgalaikėje savanoriškoje veikloje, kaip ji apibrėžta Įstatymo projekte, 2030 m. dalyvauja 6 proc. gyventojų, Gyventojų įsitraukusių į savanorišką veiklą dalis – 22 proc.

I. Sprendžiama problema	Siekiant didinti gyventojų įsitraukimą į savanorišką veiklą nustatytos šios probleminės sritys:
-------------------------	---

	<ol style="list-style-type: none"> 1. savanoriškos veiklos organizatorių kompetencijų trūkumas; 2. nepakankamas teisinis reguliavimas, Įstatyme: <ul style="list-style-type: none"> • neapibrėžta savanorio sąvoka; • nenumatytas ilgalaikės savanoriškos veiklos apibrėžimas; • savanoriškos veiklos organizatoriams numatytos teisės ir pareigos neužtikrina veiklos kokybės; 3. nustatytas savanoriškos veiklos išlaidų kompensavimo mechanizmas riboja atskirtyje esančių savanorių galimybes dalyvauti savanoriškoje veikloje.
II. Siūlomo teisinio reguliavimo esmė	<p>Įstatymo projektu siekiama didinti ilgalaikės savanoriškos veiklos vadybos kokybę ir Įstatyme įtvirtinti gerąją NVO savanoriškos veiklos organizavimo praktiką.</p> <p>Įstatymo projekto tikslui įgyvendinti siūloma reglamentuoti savanoriškos veiklos formas ir apibrėžti savanoriškos veikloje veikiančius subjektus, siekiant vieningo terminų naudojimo ir tikslesnių duomenų apie asmenų įsitraukimą į ilgalaikę savanorišką veiklą analizei.</p> <p>Taip pat siūloma sukurti ilgalaikės savanoriškos veiklos vadybos mechanizmą, siekiant gerinti savanoriškos veiklos organizavimą.</p> <p>Šiam uždaviniui Įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad ilgalaikė savanoriška veikla gali būti organizuojama tik procese dalyvaujant priimančiajai organizacijai ir koordinuojančiajai organizacijai. Įstatymo projekte siūlomos nustatyti priimančiosios ir koordinuojančiosios organizacijos sąvokos, teisės ir pareigos, sąrašas subjektų, galinčių vykdyti šioms organizacijoms paskirtas funkcijas. Taip pat siūloma nustatyti, kad koordinuojančiosiomis organizacijomis gali būti tik NVO.</p> <p>Siekiant užtikrinti kokybišką savanorio veiklą nustatoma:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Savanorio sąvoka, 2. Kito žmogaus orumo, teisių ir kultūros gerbimo principas, 3. Ribojimas tą pačią dieną, atliekant tas pačias funkcijas, dirbti ir savanoriauti toje pačioje priimančioje arba koordinuojančioje organizacijoje, 4. prievolė, vykdant ilgalaikę savanorišką veiklą, sudaryti savanoriškos veiklos sutartį, kurioje nustatomos visų savanoriškos veiklos šalių konkrečios teisės ir pareigos, 5. teisė gauti patirtų išlaidų kompensaciją ar avansinį apmokėjimą už patirtas išlaidas atliekant savanorišką veiklą. <p>Įstatymo projekto rengimo metu nustatyta, kad šiuo metu galiojantis savanorio išlaidų kompensavimo mechanizmas riboja mažesnes pajamas turinčių asmenų dalyvavimą ilgalaikėje savanoriškoje veikloje. Siūloma Įstatymo projekte patikslinti savanoriškos veiklos išlaidų finansavimo sąlygas ir tvarką, siekiant savanorių poreikius geriau atitinkančio teisinio reguliavimo. Įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad savanorišką tarnybą atliekantys savanoriai gali gauti avansinį išlaidų apmokėjimą, taip sudarant galimybę nepasiturintiems asmenims įsitraukti į veiklas, kurios reikalauja finansinio indėlio.</p>

	Siekiant užtikrinti vieningą savanorio veikloje įgytų kompetencijų pripažinimą numatoma, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija parengs savanoriškos veiklos pripažįstamo kaip savanorio praktinio, savo veikla analogiško (-os), darbo ir (ar) mokymosi patirtimi tvarką.
III. Priemonių kaštai	Igyvendinant Įstatymo projektu siūlomas nuostatas, papildomų lėšų nereikės.
IV. Nauda visuomenei	<p>Priėmus Įstatymo projektą, bus sudarytos sąlygos rinkti tikslesnius duomenis ir analizuoti skirtingų savanoriškos veiklos formų iššūkius, skirtingose savanoriškose veiklose dalyvaujančių asmenų skaičių, rengti būtinas priemones savanoriškos veiklos plėtrai Lietuvoje.</p> <p>Taip pat bus sudarytos sąlygos gerinti savanoriškos veiklos kokybę, didinti savanorių pasiteikinimą vykdant savanorišką veiklą, mažinti kylančias problemas veiklos organizatoriams bei sumažinti atvejų, kai dėl prasto savanoriškos veiklos organizacijos pasirengimo ar netinkamo konfliktų sprendimo būdų savanoriška veikla nutraukiama ir asmuo pasirenka nebetęsti savanoriškos veikloje kitoje organizacijoje.</p> <p>Įstatymo projekte siūlomas koordinuojančiųjų ir priimančiųjų organizacijų bendradarbiavimo mechanizmas skatins tinklaveiką, taip pat prisidės prie toje pačioje srityje ar teritorijoje veikiančių subjektų socialinio dialogo.</p> <p>Pagal Įstatymo projekte numatytą savanoriškos veiklos tarnybos formą Socialinės apsaugos ir darbo ministerija parengs savanoriškos tarnybos programą skirtą darbingo amžiaus asmenims, siekiant didinti šios grupės įsitraukimą į savanorišką veiklą.</p> <p>Priėmus Įstatymo projektą bus pašalintos kliūtys socialinėje atskirtyje esantiems asmenims įsitraukti į ilgalaikės savanoriškos veiklos veiklas, kurios reikalauja asmeninio finansinio indėlio.</p>

Įstatymo projektas neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Atliktas Įstatymo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas (pridedama).

Įstatymo projektui atliktas antikorupcinis vertinimas, galimų rizikų nenustatyta (pridedama Antikorupcinio vertinimo pažyma).

Įstatymo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Įstatymo projektas perkelia dalį 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/801 dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir gyvenimo mokslinių tyrimų, studijų, stažavimosi, savanoriškos tarnybos, mokinių mainų programų arba edukacinių projektų ir dalyvavimo *Au pair* programoje tikslais sąlygų (nauja redakcija) nuostatų. Siekiant visiškai aktualios Direktyvos (ES) 2016/801 dalies perkėlimo į nacionalinę teisę, turės būti priimtas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymas „Dėl Savanoriškos tarnybos programos patvirtinimo“.

Įstatymo projektas kartu su Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo pakeitimo projektu buvo pateiktas derinti Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai ir Jaunimo reikalų agentūrai. Įvertinus gautas pastabas nuspręsta šiame etape neteikti Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo pakeitimo projekto.

Įstatymo projektas, be Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo pakeitimo projekto, buvo pateiktas derinti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai.

Iš Aplinkos ministerijos, Finansų ministerijos, Kultūros ministerijos, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos, Jaunimo reikalų agentūros ir Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos Įstatymo projektui pastabų nebuvo gauta arba šios institucijos jų neturėjo.

Į Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos ir Teisingumo ministerijos pastabas atsižvelgta, pastaboms aptarti organizuoti pasitarimai su šiomis institucijomis.

Rengiant Įstatymo projektą buvo sudaryta darbo grupė iš nevyriausybinių organizacijų, savanoriškos veiklos tyrėjų ir institucijų atstovų. Darbo grupėje dalyvavo šios NVO: Nacionalinė NVO koalicija, Lietuvos jaunimo organizacijų taryba, Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų tinklas, Nacionalinis švietimo NVO tinklas, Maltos ordino pagalbos tarnyba, VŠĮ „Socialinis veiksmas“, Lietuvos meno kūrėjų asociacija, Lietuvos Caritas, Lietuvos Raudonojo kryžiaus draugija, Lietuvos skautija, Ateitininkų federacija, Lietuvos moksleivių sąjunga, VŠĮ „Actio Catholica Patria“, Visuomeninė organizacija „Gelbėkit vaikus“, VŠĮ „NVO teisės institutas“. Įstatymo projektas ir gautos pastabos aptartos su šios darbo grupės nariais, taip pat Įstatymo projektas aptartas 2022 m. rugsėjo 14 d. su NVO taryba ir 2023 m. vasario 22 d. NVO, į kurių pastabas nebuvo atsižvelgta, pateikta informacija dėl neatsižvelgimo priežasčių, taip pat aptarti sprendiniai dėl jų keliamų klausimų.

Įstatymo projektas ir lydimieji dokumentai atnaujinti pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos 2023 m. liepos 17 d. išvadoje Nr. NV-1780 ir 2023 m. liepos 18 d. pažymoje Nr. NV-1803 pateiktas pastabas.

Įstatymo projektą parengė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Nevyriausybinių organizacijų plėtros skyriaus vedėja Aurelija Olendraitė (tel. +370 649 13467, el. p. aurelija.olendraite@socmin.lt) ir patarėja Justina Lukaševičiūtė (tel. +370 658 60355, el. p. justina.lukaseviciute@socmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Įstatymo projektas, 7 lapai.
2. Įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 10 lapai.
3. Atitikties lentelė, 7 lapai.
4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymo Nr. XI-1500 pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.
5. Antikorupcinio vertinimo pažyma, 5 lapai.
6. Įstatymo projekto poveikio vertinimo pažyma, 5 lapai.

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė

Monika Navickienė

Justina Lukaševičiūtė, tel. +370 658 60355, el. p. justina.lukaseviciute@socmin.lt